

на достатньому рівні свого розвитку у сфері права в соціально-культурному житті своєї держави, але все ж таки держава потребує удосконалення рівня права в цій сфері держави, на мою думку, в цьому допоможе гасло «Один за всіх і всі за одного», якщо все суспільство, весь народ, кожен громадянин, буде притримуватися цього вираження, то Україні вдасться вийти на новий етап свого розвитку, але тільки за таким тезисом, що права інших потрібно підносити та поважати, не менше, ніж власні.

Бібліографічні посилання:

1. Копейчиков В.В. Загальна теорія держави і права. Київ : Юрінком, 1997.
2. Основи держави і права. С.Д. Гусарев, Р.А. Калюжний, А.М. Колодій. Київ: Либідь, 1997.

Землянюк М.С.

студентка Навчально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації

Науковий керівник –
д.ю.н., проф. **Наливайко Л.Р.**,
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА УЧАСТЬ ВПО У МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ

Україна вперше зіткнулась із потребою проведення виборів в умовах пандемії COVID19. Саме пандемію визнають основною причиною низької явки виборців на місцевих виборах. З метою організації безпечної участі громадян у виборах та запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 Кабінетом Міністрів України визначено механізм здійснення протиепідемічних заходів під час організації та проведення виборів у період дії карантину.

Проблемі питання реалізації, охорони і захисту виборчих прав людини, приділяли увагу такі науковці, як: Ю. Барабаш, Л. Завадська, Є. Захаров, О. Зайчук, В. Колісник, А. Колодій, М. Козюбра, О. Лукашова, А. Олійник, В. Погорілко, М. Рабінович, В. Речицький, О. Скрипнюк, Т. Слінько, Ю. Тодика, М. Хавронюк, В. Яворський та ін. Окремим питанням, які стосуються правового статусу ВПО в Україні, присвячено наукові роботи таких науковців: Б. Піроцький, В. Микитенко, Є. Микитенко, І. Козинець, К. Крахмальова, М. Малиха, М. Кобець, Н. Тищенко, Л. Шестак та ін.

До постанови КМУ від 22 липня 2020 р. № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» внесено зміни, що стосувались: проведення опитування учасників виборчого процесу щодо наявності

симптомів респіраторних захворювань та температурного скринінгу; рекомендацій щодо осіб, у яких виявлено підвищення температури тіла понад 37,2°C та/або симптоми респіраторних захворювань; обладнання місць із спиртовмісними дезінфікуючими (антисептичними) засобами для рук (стійки, станції, настінні диспенсери тощо); розміщення інформаційних матеріалів щодо протиепідемічних заходів; дотримання фізичної дистанції не менше 1 метра та оптимального маршруту руху для здійснення голосування; проведення організаційно-роз'яснювальної роботи про протиепідемічні заходи під час організації та проведення виборів на період дії карантину; обмеження кількості виборців, які одночасно перебувають у приміщенні для голосування; здійснення регулярного протирання контактних поверхонь дезінфікуючими засобами без переривання виборчого процесу та ін.

Виборцям під час проведення голосування необхідно було обробляти руки дезінфікуючими (антисептичними) засобами, перебувати у респіраторі або захисній масці, мінімізувати час перебування у приміщенні для голосування та, за можливості, для здійснення голосування використовувати особисту ручку.

Реалізація вказаних протиепідемічних заходів відбувалась по всій Україні з порушеннями, але вони не мали системного характеру. Такими порушеннями, переважно, стали: утворення черг та скупчень виборців; недотримання виборцями фізичної дистанції та недотримання маскового режиму; брак дезінфікуючих (антисептичних) засобів; відсутність в приміщеннях виборчих дільниць розмітки та окремих кабінок для виборців, у яких виявлено симптоми респіраторних захворювань тощо. Варто зауважити, що більшість порушень сталась з провини виборців, які проігнорували рекомендації [1, с. 84]. Серед типових – явка на вибори з дітьми, неправильне носіння маски та ін.

Однією з особливостей місцевих виборів 2020 р. стало прийняття рішення не проводити їх на окремих підконтрольних Україні територіях. Це вимушене рішення ЦВК обумовлене пріоритетом забезпечення безпеки громадян на прифронтових територіях Донецької та Луганської областей.

Відповідно до Постанови Центральної виборчої комісії від 8 серпня 2020 року № 161 «Про неможливість проведення перших виборів депутатів окремих сільських, селищних, міських рад Донецької і Луганської областей та відповідних сільських, селищних, міських голів 25 жовтня 2020 року» [2] та на основі наданих Донецькою та Луганською обласними державними адміністраціями – обласними військово-цивільними адміністраціями висновків щодо неможливості забезпечення підготовки та проведення місцевих виборів 25 жовтня 2020 року, на окремих територіях Донецької та Луганської областей вибори не проводились у 18 громадах.

Обмеження виборчих прав 0,5 млн. громадян 18 прифронтових громад, серед яких також і ВПО, є обґрунтованим з огляду на реальну неможливість гарантувати безпеку для життя і здоров'я людей [3, с. 16]. Таке рішення ЦВК

спровокувало низку протестів громадян, яким не дозволили реалізувати свої виборчі права, а також занепокоєння експертів і правозахисників.

Потенційні виборці не зрозуміли мотивів і критеріїв недопустимості проведення виборів у їхніх громадах, враховуючи, що у 2019 р. в деяких громадах відбулись президентські вибори. Відмову від проведення виборів часто пов'язували з політично вмотивованим рішенням продовжувати роботу тимчасових військово-цивільних адміністрацій. Причиною недовіри громадян до цього рішення стала відсутність чітких критеріїв оцінки безпечності території та наявності/відсутності умов для проведення виборів.

Отже, офіційна динаміка COVID-19 демонструє інтенсивний приріст кількості нових випадків, але після проведення місцевих виборів аномального збільшення випадків захворювання не зафіксовано. Пандемія COVID-19 рівномірно вплинула на активність участі виборців як з категорії ВПО, так і не ВПО у місцевих виборах. Право громадян брати участь у політичному житті держави та громади, в якій вони живуть, не зникає у випадку внутрішнього переміщення. На відміну від інших мобільних груп населення, ВПО здійснили переміщення вимушено і є більш вразливими. У приймаючих громадах ВПО потребують належної підтримки та представництва, перш за все, осіб, яких вони мають право обирати на демократичних виборах.

Бібліографічні посилання:

1. Корнієнко В. Активне виборче право на місцевих виборах в Україні: проблеми реалізації. *Юридичний вісник*. 2019. № 1. С. 134-139.
2. Про неможливість проведення перших виборів депутатів окремих сільських, селищних, міських рад Донецької і Луганської областей та відповідних сільських, селищних, міських голів 25 жовтня 2020 року: Постанова Центральної виборчої комісії від 8 серпня 2020 року № 161.
3. Руденко Л.Д. Забезпечення реалізації виборчих прав внутрішньо переміщених осіб на місцевих виборах. *Правові горизонти*. 2016. С. 14-19.